

24.06.2024

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

-

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdotuksista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

-

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdotuksista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaanpanolain 59 §:n kumoaminen)

-

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdotuksista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

-

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sairaalaverkkoa koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Luonnoksen mukaan jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Uudellamaalla HUS-yhtymä voisi päätöksensä perusteella ylläpitää tällaisia sairaaloita useammalla kuin yhdellä paikkakunnalla. Laissa säädettäisiin, millä paikkakunnilla on mahdollista ylläpitää perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen ympärivuorokautista päivystystä. Ylläpito olisi mahdollista Ivalossa, Kemissä, Kuusamossa, Savonlinnassa, Pietarsaareissa ja Raaseporissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tulkinta voimassa olevasta lainsäädännöstä on, että Uudenmaan alueella HUS-yhtymällä on järjestämisvastuu kaikesta muusta terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitetusta kiireellisestä hoidosta paitsi perusterveydenhuollon kiireellisestä vastaanottotoiminnasta. Näin ollen vastuu ympärivuorokautisten perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen päivystysten ylläpidosta on Uudenmaan alueella HUS-yhtymällä. Tätä tulkintaa myös lausuttavana oleva terveydenhuoltolain muutos selkeyttäisi.

Perusteluissa on kuvattu HUS-yhtymän ylläpitämän Raaseporin sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen toimintaa. Perustelutekstin mukaan päivystykseen ei olisi hankittu lääkäreiden vuokratyövoimaa vuonna 2023. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen käsityksen mukaan Raaseporin sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen lääkäripalvelut on kuitenkin hankittu kokonaan ostopalveluna.

Lakiluonnoksen mukaan hyvinvointialueen sekä Uudellamaalla hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän on järjestettävä toiminta siten, että kiireellisissä tilanteissa potilas saa kaikkina vuorokaudenaikoina välittömästi terveydenhuollon ammattihenkilön arvion ja hoidon. Hyvinvointialueen näkökulmasta uusi muotoilu vastaa käytännössä nykytilaa. Uudenmaan alueella Helsingin kaupunki ja hyvinvointialueet vastaavat perusterveydenhuollon kiireellisestä vastaanottotoiminnasta, mutta vastuu ympärivuorokautisen hoidon tarpeen arvioinnin ja hoidon järjestämisestä on HUS-yhtymällä.

Lakiluonnoksessa tarkennettaisiin myös, että Uudellamaalla hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin on järjestettävä terveydenhuollon ilta-ajan ja viikonlopun päivääkainen perusterveydenhuollon kiireellinen vastaanottotoiminta terveydenhuollon toimintayksikössä silloin, kun väestön palvelutarve ja palvelujen saavutettavuus sitä edellyttävät. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta muotoilu vastaa nykytilaa. Hyvinvointialue tulkitsee voimassa olevaa lainsäädäntöä siten, että hyvinvointialueen vastuulla on terveydenhuoltolain 50 §:n 2 momentin mukaisen perusterveydenhuollon kiireellisen vastaanottotoiminnan järjestäminen iltaisin ja viikonloppuisin päivääkaan, mutta ympärivuorokautisen päivystyksen järjestäminen on HUS-yhtymän järjestämisvastuulla. Virka-ajan ulkopuolisten palveluiden järjestämisessä väestön palvelutarve huomioidaan jo tällä hetkellä, ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on avaamassa uusia laajennetun aukioloajan akuuttivastaanottoja niin, että ne muodostavat maantieteellisesti kattavan verkoston.

Lakiluonnoksen mukaan HUS-yhtymä voi päätöksensä perusteella järjestää monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä sairaaloissaan myös muilla HUS-yhtymän alueella sijaitsevilla paikkakunnilla kuin Helsingissä, jossa sillä on velvollisuus järjestää ympärivuorokautinen päivystys. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta muotoilu vastaa nykytilaa.

Lisäksi lakiluonnoksessa säädettäisiin, että HUS-yhtymä saa ylläpitää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä Raaseporissa, jos ylläpito tukee kielioikeuksien toteutumista. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta tämäkin muotoilu vastaa nykytilaa siltä osin, että HUS-yhtymällä on mahdollisuus mutta ei velvollisuutta ylläpitää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä Raaseporissa. Kielellisten oikeuksien toteutumisen tukeminen on ympärivuorokautisen päivystyksen ylläpitämisen perusteena uusi.

Lakiluonnoksen mukaan tiettyjä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä voitaisiin jatkossa toteuttaa tavanomaisessa terveydenhuollon toimitilassa, jos potilasturvallisuus voidaan varmistaa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta muutos mahdollistaa esimerkiksi

kevyessä nukutuksessa tehtävän hammashoidon järjestämisen aiempaa kattavammin suun terveydenhuollon yksiköissä ja on siksi kannatettava.

Lausuntopyynnössä pyydetään lisäksi kommentteja erillisestä sosiaalipäivystystä koskevasta muistiosta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta muistio tukee sosiaalipäivystyksen järjestämistä väestön palvelutarpeen mukaan. Hyvinvointialue yhtyy muistion näkemykseen, että sosiaalipäivystyksen toiminnan sitominen tiettyihin fyysisiin toimipisteisiin ei välttämättä tue toiminnan kehittämistä tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Tätä ajatusta jo noudattelee nyt lausunnolla oleva lakiluonnos, joka velvoittaisi järjestämään sosiaalipäivystyksen Uudenmaan alueella vain HUS-yhtymän ylläpitämässä päivystysyksikössä Helsingissä – vasta terveydenhuoltolain 50 §:n 5 momentissa säädettäisiin HUS-yhtymän ylläpitämistä päivystyksistä muualla kuin Helsingissä. Muotoilu ei estä hyvinvointialueita järjestämästä sosiaalipäivystystä esimerkiksi Jorvin, Peijaksen ja Hyvinkään sairaaloiden päivystyksen yhteyteen, mutta ei myöskään velvoita siihen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella sosiaali- ja kriisipäivystys jalkautuu tarpeen mukaan sairaaloihin, ja Jorvin sairaalassa sijaitsevan palovammaosaston kanssa on erillinen sopimus sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Länsi-Uudellamaalla sosiaali- ja kriisipäivystyksen palvelut ovat sairaaloiden käytettävissä ympäri vuorokauden, vaikka työntekijät eivät olisikaan ympäri vuorokauden fyysisesti paikalla tietyssä kiinteistössä.

Kommentit muista säädösmuutosehdotuksista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

-

Kommentit sosiaalipäivystystä koskevasta erillisestä muistiosta

-

Nurvo Tiina
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue